

นวนิยายเรื่อง คำสาปบริสุทธิ์ : ภาพสะท้อนแห่งการด้อยค่า

The Novel “Innocent Curse” a Reflection of Bullying

ชญาณัฐ วีรสาร *

วันที่รับบทความ	30 มีนาคม 2564
วันที่แก้ไขบทความ	19 กรกฎาคม 2564
วันที่ตอบรับบทความ	1 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคนวนิยายเรื่อง คำสาปบริสุทธิ์ เป็นนวนิยายสะท้อนสังคมหนึ่งสังคมไทยจากมุมมองของผู้สร้างสรรคผ่านความคิดและพฤติกรรมของตัวละครเอก โดยมีประเด็นการด้อยค่า เป็นปมขัดแย้งหลักที่นำไปสู่สถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง ซึ่งผู้สร้างสรรคมองว่า นวนิยายเรื่องนี้เป็นเพียงเครื่องมือใช้สื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เน้นความบันเทิงเป็นหลักและมีบทบาทต่อผู้อ่านที่เป็นปัจเจกบุคคลมากกว่านำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาการด้อยค่าของสังคม

คำสำคัญ: นวนิยาย / การด้อยค่า / สะท้อนสังคม

Abstract

The novel “Innocent Curse” was written to reflect a faction of Thai society, from the perspective of the author, and expressed through the thoughts and behavior of the protagonist. Bullying is the main theme of the novel, which creates various conflicts for the protagonist. While the author considers the novel a tool to communicate this subject to the reader, the novel’s primary focus is on entertainment rather than tackling the complex issue of bullying.

Keywords: Novel / Bullying / Reflect Society

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

การด้อยค่า เป็นการลดทอนคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากนำมาใช้กับคนก็เป็นการลดทอนคุณค่าชีวิตของคนๆ หนึ่งลงไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางกาย จิตใจ หรือสติปัญญา ซึ่งไม่ต่างจากการกลั่นแกล้งรังแก หรือที่เรียกว่า บูลลี่ (Bully) เป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมปัจจุบันกล่าวถึงกันมาก และการด้อยค่าไม่เพียงแต่เกิดขึ้นกับปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับกลุ่มคนได้เช่นกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างของถิ่นกำเนิด ชนชั้นทางสังคม สัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา หรือรสนิยม อาทิ การด้อยค่าคนชายขอบ คนไร้สัญชาติ เพศทางเลือก เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยผู้กระทำตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ แต่ผู้ถูกกระทำมักจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในแง่ร่างกายหรือจิตใจขึ้นอยู่กับว่าจะจัดการกับความรู้สึกนั้นได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะผู้ถูกกระทำที่เป็นเด็กจะได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ใหญ่

พวงชมพู ประเสริฐ (2563) ได้สรุปจากการเสวนาหัวข้อ “Bullying” กลั่นแกล้ง ความรุนแรงที่รอวันปะทุ ว่าพฤติกรรมมารกลั่นแกล้งรังแกกันของเด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น และจากการสำรวจพบว่าเด็กกว่า 91% เคยถูกกลั่นแกล้ง ตบหัว ล้อปุดการี พุดจาเหยียดหยาม 43% คิดจะตอบโต้เอาคืน ซึ่งเสี่ยงที่จะนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรงขึ้น จากงานวิจัยของกรมสุขภาพจิตยังพบว่า อายุเด็กที่ถูกบูลลี่จะน้อยลงเรื่อยๆ เด็กที่รังแกคนอื่น มีพื้นฐานด้วยการขาดอำนาจบางอย่างในวัยเด็ก ถูกการเลี้ยงดูเชิงลบ รวมถึงพันธุกรรมทางสมอง จนนำไปสู่การรังแกคนอื่นในวัยที่โตขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเพิ่มขึ้นจนเป็นความเคยชิน ทำได้แนบเนียนและรุนแรงขึ้น ส่วนเด็กที่ถูกบูลลี่ จะมีอาการซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน ในบางรายอาจถึงขั้นคิดสั้น

ในอดีตการด้อยค่าคนอาจจะคิดว่าเป็นเพียงการหยอกเย้าหรือล้อเล่น เช่น ล้อเลียนรูปร่างหน้าตาที่ผิดแปลกไปจากคนทั่วไป หรือตอกย้ำเรื่องสติปัญญา โดยไม่ได้คำนึงว่าจะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ถูกด้อยค่า กระทั่งมีคำว่า บูลลี่ (Bully) ทำให้คนเข้าใจมากขึ้นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ใช่แค่การกลั่นแกล้งกันครั้งสองครั้ง แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำๆ หรือแม้แต่การแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางน่าเสียดาย เช่น หัวเราะเยาะ ทำท่าล้อเลียนปมด้อย จนกลายเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบหลายๆ ด้าน เช่น ต่อต้านสังคม ขาดความมั่นใจ แยกตัว เป็นโรคซึมเศร้า หรืออาจนำไปสู่การทำร้ายตัวเอง โดยเฉพาะเมื่อเกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งยากที่จะรับมือเมื่อถูกด้อยค่าจากคนรอบข้าง และคนรอบข้างนั้นเป็นคนใกล้ชิดตน

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,540 คน ในหัวข้อ “คำที่ไม่อยากได้ยินจากคนในครอบครัว” เมื่อปี 2560 พบว่า มีจำนวนคนที่ไม่อยากได้ยินคำเหล่านี้ ดังนี้ ไปตายซะ/ จะไปไหนก็ไป 521 คน เลว/ระยำ/ชั่ว 487 คน แก่ไม่น่าเกิดเป็นลูกฉันเลย 419 คน สร้างแต่ปัญหา/ตัวปัญหา 310 คน และดูถูกบ้านอื่นสิ 293 คน (Sirapa T. 28 มกราคม 2564) แสดงให้เห็นว่าคำพูดที่ด้อยค่าจากคนใกล้ชิด แม้จะสนทนากันแต่สามารถก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ และจากข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องพบว่า ปัญหาการถูกด้อยค่าส่งผลให้เด็กฆ่าตัวตายทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จเป็นจำนวนมาก แม้มีบทความทางการแพทย์ งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ข่าว หรือสารคดี ที่พูดถึงการด้อยค่าหรือบูลลี่มากมาย แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงแต่อย่างใด ฉะนั้นผู้สร้างสรรค์จึงเห็นว่า หากนำปัญหาสังคมมาดัดแปลงด้วยการสร้างสรรค์เป็น

วรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่งเป็นเรื่องแต่ง อาจจะช่วยสะท้อนภาพสังคมแห่งการด้อยค่าได้บ้าง เพราะนวนิยายนับเป็นสื่อหรือเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งที่ใช้สื่อสารกับกลุ่มผู้อ่านได้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกล่าวว่า วรรณกรรมหรือนวนิยายไม่อาจแก้ปัญหาสังคมได้ เพราะเป็นเพียงภาพลวงตา แต่หากเราสื่อสารกับผู้อ่านกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมในนวนิยาย หรือเข้าใจบริบทเหตุการณ์นั้น ๆ ก็สามารถระบอบจิตใจผู้อ่านที่เป็นปัจเจกบุคคลได้ แต่หากสื่อสารกับคนทั่วไป นวนิยายสะท้อนสังคมก็เป็นเพียงเรื่องสมมตินั่นเอง

นวนิยายไม่ใช่เรื่องจริง เป็นจินตนาการของผู้เขียนหากเป็นนวนิยายสะท้อนสังคมโดยส่วนใหญ่มักจะดัดแปลงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาสังคมหรือเค้าโครงมาจากชีวิตจริงที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม เพื่อให้เนื้อเรื่องดูสมจริงมากยิ่งขึ้น สำหรับนวนิยายเรื่อง “คำสาปบริสุทธิ์” ผู้เขียนสร้างสรรค์ผลงานจากปัญหาการด้อยค่าที่ดูเหมือนจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวันผ่านหน่วยย่อยที่สุดของสังคมได้แก่ ครอบครัวหนึ่งที่อยู่ในสังคมเมืองหลวง เป็นเรื่องราวของคนชั้นกลางรายได้สูงที่มองว่าการมีคู่ครองที่เหมาะสมกันทั้งความรู้ ฐานะ หน้าที่การงาน และการมีลูกมาเติมเต็มชีวิตคู่ คือนิยามของครอบครัวที่สมบูรณ์ แต่หารู้ไม่ว่า ความสมบูรณ์ไม่ใช่มีเพียงปัจจัยภายนอกเท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ถูกลืมมองข้ามไป จนก่อให้เกิดความผิดพลาดของตัวละคร โดยเฉพาะการด้อยค่าเด็ก โดยนวนิยายที่สร้างสรรค์นี้เป็นเพียงภาพสะท้อนความคิดของเด็กที่ถูกด้อยค่าตามจินตนาการของผู้เขียน แม้จะไม่ใช่เรื่องจริงแต่เป็นความจริงที่เด็กผู้ถูกกระทำจะรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจซึ่งส่งผลต่อความคิด อุปนิสัย และการกระทำ รวมทั้งส่งผลถึงพฤติกรรมของตัวละครอื่นๆ ในเรื่องด้วย

นอกจากนี้ นวนิยายดังกล่าวยังได้เข้าร่วมโครงการประกวดรางวัลชมเชยครั้งที่ 9 ประเภทนวนิยาย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเขียนสตรีได้แสดงออกถึงความสามารถและชั้นเชิงในการเขียน โดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการยอมรับจากวงการนักเขียนไทยเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งนวนิยายเรื่อง “คำสาปบริสุทธิ์” ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการให้เป็น 1 ใน 8 เรื่องที่เข้ารอบสุดท้ายรางวัลชมเชยครั้งที่ 9 ประจำปี 2563 ด้วย

วัตถุประสงค์ของงานสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์นวนิยายภาษาไทย 1 เรื่อง

กระบวนการสร้างสรรค์

นวนิยายเรื่อง “คำสาปบริสุทธิ์” มีแรงบันดาลใจจากการที่เด็กถูกด้อยค่า ซึ่งมีกระบวนการสร้างสรรค์นวนิยาย ดังนี้

1. ผู้สร้างสรรค์เริ่มต้นจากก่อนความคิดหรือ Big Idea เป็นอันดับแรก โดยสังเกตสังคมรอบข้าง คนใกล้ชิด สภาพแวดล้อม ข่าวสารประจำวัน รวมถึงประสบการณ์ส่วนตัว ว่ามีเด็กจำนวนมากที่ถูกทำร้ายจิตใจด้วยการถูกด้อยค่าโดยคนใกล้ชิด ซึ่งมองข้ามผลกระทบเพราะคิดว่าเป็นเพียงคำพูดหยอกล้อเท่านั้น ไม่ใช่การลงมือทำร้ายร่างกายแต่อย่างใด

2. นำก่อนความคิดนั้นมาแตกเป็นสถานการณ์ย่อยๆ แล้ววางโครงเรื่องหรือ Plot และตั้งชื่อเรื่อง ในการวางโครงเรื่องนั้นผู้สร้างสรรค์จะกำหนดแก่นเรื่อง หรือ Theme ไปพร้อมกัน โดยเน้นโครงเรื่องการถูกด้อยค่าของเด็กที่พ่อแม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากต้องการให้เป็นปมขัดแย้ง

หลักที่คาดไม่ถึงว่าจะเกิดขึ้นได้ เป็นมายาคติที่คนทั่วไปมองว่าการมีครอบครัวที่สมบูรณ์แบบด้วยความรัก การศึกษา ฐานะ อาชีพ ย่อมสร้างความสุขในครอบครัวได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว เหมือนดาบสองคมที่อาจกลับมาทำร้ายจิตใจสมาชิกในบ้านได้เช่นกัน

3. กำหนดคุณลักษณะตัวละคร หรือ Character โดยมีตัวละครหลักอยู่ 4 ตัว ได้แก่ พรีดา (ลูก) มาวิน (พ่อ) มนตรา (แม่) และปณต (ครู) แต่ละตัวละครมีคุณลักษณะดังนี้

พรีดา อายุ 12 ปี เป็นลูกสาวคนเดียวของมาวินและมนตรา กำลังจะเข้าเรียนชั้นม.1 เป็นเด็กขี้อาย ไม่มั่นใจตัวเอง รูปร่างผอม หน้าตาจิ้มลิ้ม ผมยว ชอบอ่านนวนิยาย ประโลมโลกของแม่ ชอบจดบันทึก มีความพ้อฝันจากการอ่านนวนิยาย เก็บกดจากการถูกด้อยค่าจากแม่ตัวเอง เพื่อนๆ และครูที่โรงเรียนประถม

มาวิน อายุ 40 ปีเศษ เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จเดินทางไปทำงานต่างประเทศมากกว่าอยู่ในประเทศไทย รักครอบครัวมาก แต่ไม่มีโอกาสกลับบ้านได้บ่อยๆ จึงต้องปล่อยให้ลูก(พรีดา)อยู่กับภรรยา(มนตรา) และพี่เลี้ยงที่ไว้ใจได้อย่างแมว

มนตรา อายุ 40 ปีเศษ เป็นภรรยาของมาวิน เป็นนักโฆษณาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ เพื่อนร่วมงานยอมรับในความสามารถ บุคลิกดี มั่นใจในตัวเอง รักครอบครัว ชอบอ่านหนังสือ ชอบพูดคุยกับลูกแต่มักจะคาดหวังในตัวลูกค่อนข้างสูง เป็นผู้ที่ต้องการความสมบูรณ์แบบ (Perfectionist)

ปณต อายุ 28 ปี รูปร่างหน้าตาดีมาก เคยเป็นดารามาก่อน เป็นครูที่จบศึกษาศาสตร์ เอกปฐมวัย สอนอยู่โรงเรียนการแสดง จิตใจดี พูดจาไพเราะ เอาใจใส่เด็กทุกคน มีแฟนแล้ว

4. ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ด้านจิตวิทยาการณที่ถูกด้อยค่าจากพ่อแม่และโรงเรียน ปัจจัยที่ทำให้ขาดความมั่นใจสาเหตุและอาการของโรคซึมเศร้า รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเสียชีวิต

5. ลงมือเขียน ขัดเกลา ตรวจสอบ รวมทั้งสิ้นเป็นเวลา 5 ปี ความยาว 95 หน้า

6. ส่งประกวดรางวัลขนาดครั้งที่ 9 ปี 2563 และเข้ารอบ 8 เล่มสุดท้าย

เรื่องย่อนวนิยายเรื่อง คำสาปบริสุทธิ์

ครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ซึ่งใครๆ มองว่าเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ มีมาวิน ผู้เป็นพ่อทำงานอยู่ต่างประเทศ มนตราผู้เป็นแม่เป็นนักโฆษณาที่มีชื่อเสียง และลูกสาวชื่อพรีดาอายุ 12 ปี เธอถูกคาดหวังว่าจะเก่งเหมือนพ่อแม่ แต่ในความเป็นจริงเธอกลับถูกครูและเพื่อนๆ ที่โรงเรียนด้อยค่ามาตลอดจนกลายเป็นปมด้อยและหมดความนับถือตัวเองโดยที่พ่อแม่ไม่เคยรู้มาก่อน ทั้งคู่

ตัดสินใจส่งลูกสาวไปเรียนพิเศษที่โรงเรียนสอนการแสดงเพื่อหวังให้เธอก้าวแสดงออกมากขึ้น เด็กหญิงได้พบกับปณตครูหนุ่มผู้เข้าใจและให้กำลังใจเธอจนเธอตกหลุมรักครูโดยที่เธอเองก็ไม่ได้รู้ตัว เมื่อพี่ตารู้ว่าครูมีแฟนแล้วเธอผิดหวังเสียใจอย่างรุนแรงจนฆ่าตัวตาย พ่อแม่ได้แต่โทษตัวเองว่าเป็นต้นเหตุของการตาย มนตราเป็นโรคซึมเศร้าอย่างหนักไม่สามารถใช้ชีวิตปกติได้จนหนีออกจากบ้าน ขณะที่มาวินตามหาอยู่หลายปีก็ไม่เจอ กลายเป็นครอบครัวที่ล่มสลาย ส่วนปณตก็โทษตัวเองเช่นกันจึงลาออกจากโรงเรียนไปใช้ชีวิตคู่กับภรรยาในต่างจังหวัดกระทั่งมีลูกสาวด้วยกัน แล้วบังเอิญว่าลูกของเขาหน้าตาเหมือนกับพี่ตาดอนแรกเกิดมาก

สรุปผลงานสร้างสรรค์

ผู้เขียนได้สร้างสรรค์นวนิยาย เรื่อง คำสาปบริสุทธิ์ โดยใช้จินตนาการบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงเพื่อความสมจริงมากที่สุด ซึ่งสรุปผลงานได้ดังนี้

1. เลือกประเด็นทางสังคมเป็นปมขัดแย้ง

ผู้เขียนคัดประเด็นจากสิ่งที่เกิดขึ้นแวดล้อมตนเอง เหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ฟังได้ยินจากข่าวสาร หรือการบอกเล่าจากคนรอบข้าง รวมทั้งประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งพิจารณาแล้วว่าประเด็นของการด้อยค่าจากคำพูดของคนใกล้ชิดเป็นประเด็นที่น่าจะเป็นสาเหตุนำไปสู่ปมต่างๆ ในเรื่องได้ จึงใช้การด้อยค่าเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นก้อนความคิด หรือ big idea แม้คนทั่วไปจะมองว่าเป็นแค่คำพูดหยอกล้อ พุดตลกเย้ยหยัน ไม่น่าจะกระทบกระเทือนจิตใจได้เท่าใดนัก แต่ในทางจิตวิทยาการพูดตลกเย้ยหยันในเรื่องเดิมๆ ประโยคเดิมๆ ที่เป็นเชิงลบแม้กระทั่งการหัวเราะเยาะ จนทำให้เด็กที่ถูกกระทำเชื่อว่าตัวเองเป็นเช่นนั้นจริงๆ และเสียความเชื่อมั่นในตนเองไป ก็เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องไม่คาดคิดได้ แต่กว่าจะรู้ก็สายเสียแล้ว โดยเฉพาะการด้อยค่าจากคนในครอบครัวหรือจากโรงเรียนที่มักถูกมองข้ามหรือละเลย

เมื่อมีแก่นเรื่องและโครงเรื่องแล้ว จากนั้นนำมาสู่การตั้งชื่อเรื่อง “คำสาปบริสุทธิ์” ซึ่งเป็นคำสองคำที่ย้อนแย้งกันอยู่ “คำสาป” เป็นคำในเชิงลบ ขณะที่ “บริสุทธิ์” เป็นคำในเชิงบวก การตั้งชื่อที่ย้อนแย้งหรืออ่านแล้วเกิดคำถามหรืออุกคึกก็เป็นกลยุทธ์เรียกความสนใจจากผู้อ่านได้ ผู้เขียนมีนัยของการตั้งชื่อยู่อายุสองนัยด้วยกัน นัยหนึ่งคือ คำว่า “คำสาป” เปรียบเสมือนคำพูดที่ด้อยค่าผู้อื่น “บริสุทธิ์” เป็นคำขยายคำสาป หมายความว่าถึงการด้อยค่าผู้อื่นโดยไม่ได้เจตนาว่าจะให้เกิดผลร้าย อีกนัยหนึ่งคือ ตัวละครอย่างพี่ตาดได้เขียนไว้ก่อนตายว่าจะติดตามปณตตลอดไปดังต้องคำสาป ซึ่งเป็นคำสาปจากเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่ใช้ชื่อบริสุทธิ์

2. กำหนดตัวละครเอกเป็นเด็ก

นวนิยายเรื่องนี้ไม่ใช่วรรณกรรมเด็กที่เหมาะสมสำหรับเด็กหรือเยาวชน แต่เป็นนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ที่มีตัวละครเอกเป็นเด็ก ซึ่งผู้เขียนมองว่า นวนิยายผู้ใหญ่เรื่องน่าจะมีตัวละครเอกเป็นเด็กจึงตั้งใจให้เรื่องของเด็กสะท้อนถึงความคิดและการกระทำของผู้ใหญ่ โดยผ่านเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่เคยโตมาในครอบครัวสมบูรณ์ แต่กลับมีปัญหาชีวิตที่เก็บซ่อนไว้ในใจมาโดยตลอด และระบายออกมาในสมุดบันทึกที่กว่าจะมีใครได้เปิดอ่านก็สายเสียแล้ว

เหตุผลที่ผู้เขียนกำหนดคุณลักษณะตัวละครเด็กให้เป็นตัวละครเอก เนื่องจากเด็กวัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ และเด็กหญิงจะโตไวกว่าเด็กชายทั้งร่างกาย ความคิด และพฤติกรรม ที่สำคัญคือผู้เขียนต้องการให้อ่านที่เป็นผู้ใหญ่ๆ คิดว่า เด็กก็มีหัวใจ ในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด และความรักตามช่วงวัย โดยใช้ข้อมูลจากการค้นคว้าศึกษาพัฒนาการวัยรุ่นตอนต้นจากตำราและเว็บไซต์ด้านจิตวิทยา รวมถึงใช้ประสบการณ์ในวัยเด็กของผู้เขียน และสังเกตพฤติกรรมของเด็กหญิงวัยนี้เพื่อนำมากำหนดบุคลิกลักษณะตัวละครแล้วปล่อยให้ตัวละครมีพัฒนาการไปตามวัย ตามบริบทและสถานการณ์ในเรื่อง เช่น เด็กหญิงจะรู้สึกชอบพอเพศตรงข้ามที่หน้าตาดีหรือที่ได้ใกล้ชิดหรือเอาใจใส่ตน สังเกตได้จากการคลั่งไคล้ดารายชาย หรือชายหนุ่มหน้าตาดีมากเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ยังมีตัวละครหลักอื่นๆ ที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันซึ่งมองเรื่องชื่อเสียง เงินทอง หน้าตาเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้น ๆ ของชีวิต ได้แก่ มาวิน ผู้เป็นพ่อ ซึ่งทำงานหนักเพื่อครอบครัวและเลือกรายได้สูง เพราะคิดว่าเงินจะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้ มนตรา ผู้เป็นแม่ เลือกที่จะมีชื่อเสียงและการยอมรับในสังคม เพียงเพราะคิดว่าลูกและสามีจะภูมิใจในตนเอง ส่วนปณต ครูสอนการแสดง ผู้ใช้วิชาความรู้ทำงานด้วยความมุ่งมั่น แต่ด้วยรูปลักษณ์ที่ดูดีบวกกับความเป็นกันเอง ทำให้กลายเป็นดาบสองคมที่ทำร้ายคนอื่นโดยไม่ตั้งใจ

3. สร้างปมซ้ำเติมให้ตัวละครถูกกระทำ

ปมของตัวละครในเรื่องนี้ ผู้เขียนเน้นที่ปมขัดแย้งของตัวละครเอกอย่างพีรดา เด็กหญิงวัย 12 ปี ซึ่งมีทั้งปมขัดแย้งภายนอก คือการถูกด้อยค่าจากเพื่อนๆ ครู และแม่ของตนเองโดยไม่ตั้งใจ จนทำให้เด็กหญิงรู้สึกไม่อยากไปโรงเรียนไม่อยากเจอเพื่อนๆ ไม่อยากเจอครู แต่แม่ไม่เคยรับรู้หรือสนใจ ส่วนปมขัดแย้งภายใน คือ การขาดความมั่นใจในตัวเอง เพราะคำพูดที่ถูกด้อยค่ามาตลอด ไม่กล้าคิดหรือลงมือทำในสิ่งที่อยากจะทำ จนกระทั่งปณต ซึ่งเป็นครูสอนการแสดงเข้ามาในชีวิต เขาสังเกตความผิดปกติของเธอ และพยายามเข้าใจ ดูแลเอาใจใส่เด็กหญิงเป็นพิเศษเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เธอ แต่กลับกลายเป็นความสับสนของเด็กที่หลงรักครูหนุ่ม และผิดหวังที่ครูมีแฟนแล้ว ทำให้เธอโกรธเกลียดตัวเอง เพราะคิดว่าการเป็นแค่เด็กผู้หญิงทำให้ครูไม่สนใจ

ปมขัดแย้งเหล่านี้ นอกจากจะทำให้ตัวละครในเรื่องได้รับความเห็นใจกันเองแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกสงสารและเห็นใจตัวละครด้วยเช่นกัน หรือเกิดเป็นความสะเทือนใจนั่นเอง กล่าวคือ ตัวละครยังไม่ทันมีความสุข ก็มีความทุกข์ซ้ำเติม และกว่าจะมีตัวละครอื่นๆ เข้าใจก็สายเสียแล้ว

รวมถึงปมที่เกิดขึ้นกับตัวละครอื่นๆ ที่ผู้เขียนทำให้ถูกชะตากรรมซ้ำเติมหนักขึ้นด้วย อย่างมาวินผู้สูญเสียลูกสาว ต่อมาไม่นานภรรยา ก็หายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอย ตลอดทั้งเรื่องจึงเป็นความอึดครึ้มของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่รุมเร้าตัวละครแต่ละตัวโดยคาดไม่ถึง

4. เลือกฉากให้สอดคล้องกับการดำเนินเรื่อง

ฉากมีส่วนช่วยขับเคลื่อนให้ตัวละครได้ดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล โดยการดำเนินเรื่องส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเมืองหลวงเป็นหลัก แม้จะไม่ได้ระบุชัดว่าเป็นกรุงเทพมหานคร แต่ด้วยบริบทหลาย ๆ อย่างก็ทำให้ทราบว่าเป็นเมืองหลวง อาทิ พ่อเดินทางกลับจากต่างประเทศมาลงที่สนามบิน

บิน สภาพการจราจรที่มึนงง มีโรงเรียนสอนการแสดงกลางกรุง แม่ทำงานบริษัทเอกชนซีโฆเมนา ที่มีชื่อเสียง มีห้างสรรพสินค้ากลางเมืองที่มีห้องจัดแสดงขนาดใหญ่ ถนนสาทร รถไฟฟ้า เป็นต้น การเลือกฉากเป็นเมืองหลวงเนื่องจากผู้เขียนตั้งใจจะให้เห็นความวุ่นวายของเมือง และผู้คนที่ต้องแก่งแย่งแข่งขันกัน อย่างมนตราที่ต้องทำงานเลิกดึกจนไม่มีเวลามาฟังเรื่องต่าง ๆ ของลูก ปล่อยให้ลูกอยู่กับพี่เลี้ยงสองคน หรือการเลือกกิจกรรมให้เด็กสำหรับคนเมืองหรือผู้ปกครองที่ค่อนข้างมีฐานะดีก็มักจะเลือกโรงเรียนสอนการแสดง เพราะต้องการให้ลูกกล้าแสดงออก ขณะเดียวกันก็หวังว่าลูกจะได้เข้าสู่วงการบันเทิง ซึ่งโรงเรียนสอนการแสดงก็เป็นทางเลือกหนึ่งด้วย เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงล้วนสอดคล้องกับฉากในเมืองหลวง

ส่วนฉากรองในตอนท้ายเรื่องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ผู้เขียนมองว่าจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเดินทางค่อนข้างสะดวก ในตัวเมืองมีกิจการหลากหลาย ทั้งห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ โรงแรม โรงงาน ร้านค้าขนาดเล็กใหญ่เป็นของนักธุรกิจระดับประเทศและคนในท้องถิ่น รวมทั้งคนจากภูมิภาคอื่นส่วนหนึ่งก็เลือกที่จะตั้งรกรากที่ขอนแก่นด้วย จึงมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยอยู่เนื่อง ๆ กิจการของตัวละครจึงเป็นร้านขายวัสดุก่อสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการเติบโตของเมืองขอนแก่น เมื่อออกจากตัวเมืองไปก็กลายเป็นเขตนอกเมืองที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ สามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้อยู่ ขณะที่จังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่ติดกับจังหวัดขอนแก่น ตามอำเภอต่าง ๆ จะมีวัดป่าจำนวนมาก การใช้ฉากที่เป็นคนละภูมิภาคแสดงให้เห็นความแตกต่างของสถานที่ และวิถีชีวิตของผู้คนแต่ละท้องถิ่นอย่างชัดเจน โดยฉากเหล่านี้สะท้อนถึงยุคสมัยในเรื่องเป็นอย่างดี ได้แก่

(1) วิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง เช่น การแก่งแย่งแข่งขัน การให้ความสำคัญกับความสำเร็จ ชื่อเสียง เงินทอง ฐานะ ความมั่นคงในหน้าที่การงานและครอบครัว ภาพลักษณ์ส่วนบุคคล รวมถึงสภาพจิตใจของผู้คนที่เปราะบางเมื่อต้องสูญเสียผู้เป็นที่รักกระทั่งเป็นโรคซึมเศร้า

(2) สภาพสังคมในเมืองหลวงที่วุ่นวาย มึนงง มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่กลางเมือง ความเป็นอยู่ของชนชั้นกลางที่ต้องมีแม่บ้านเพื่อเลี้ยงลูกแทนพ่อแม่

(3) อัตลักษณ์คนไทย ที่เมื่อเดือดเนื้อร้อนใจยังต้องหันหน้าเข้าหาพุทธศาสนา เช่น ทำบุญกรวดน้ำ หนีความทุกข์ไปบวช หรือแม้แต่การตั้งชื่อเด็กแรกเกิด

(4) สภาพแวดล้อมต่างจังหวัด ปัจจุบันคำว่าต่างจังหวัด ไม่ได้หมายถึงชนบทอีกต่อไป หัวเมืองใหญ่หลายเมืองมีความเจริญ แต่เป็นความเจริญในเขตเมือง พอนอกเมืองก็ยังคงมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย และคนรุ่นใหม่อยากจะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย แต่ไม่ต้องการทิ้งรายได้หลัก เพียงแค่มีพื้นที่ที่ผ่อนคลายเป็นของตนเอง

5. สอดแทรกข้อมูลโรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้าเป็นโรคทางจิตเวชที่เกิดขึ้นได้แทบทุกเพศทุกวัย และเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ โดยผู้เขียนเลือกให้ตัวละครหลักคือ มนตรา มีภาวะซึมเศร้าจากการสูญเสียลูกสาวอย่างไม่มีวันกลับ ซึ่งเป็นภาพเหตุการณ์ที่กระทบจิตใจอย่างรุนแรง และมักโทษตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่าเป็นต้นเหตุของการตาย เมื่อตัวละครจมอยู่กับความเศร้านานเกินไปจึงกลายเป็นโรคซึมเศร้าในที่สุด แม้จะพบ

จิตแพทย์เพื่อรักษาอาการอย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ดีขึ้น เพราะเธอเลือกที่อยู่กับสภาพแวดล้อมเดิมๆ อย่างการขลุกอยู่ในห้องของลูกสาว เปิดอ่านสมุดบันทึกของลูกสาวซ้ำ ๆ จนเห็นภาพหลอน มีความคิดที่อยากจะตายตามลูกไปด้วยตลอดเวลา บวกกับการลาออกจากงานมาอยู่บ้านเฉย ๆ มาวินซึ่งเป็นสามีก็ไม่ได้กลับมาอยู่ด้วย สุดท้ายก็คิดว่าธรรมะจะช่วยเยียวยารักษาอาการป่วยทางจิตของเธอได้ จึงเลือกที่จะหนีไปเข้าวัดบวชเป็นแม่ชี

6. ทิ้งปมไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อ

ตอนท้ายของเรื่อง ผู้เขียนได้โยงไปสู่ที่มาของชื่อเรื่อง ที่พิรดาตัวละครหลักเขียนไว้ในสมุดบันทึกว่า ตนต้องการอยู่กับปณตตลอดไป เพราะเธอคิดว่าปณตคือคนที่เข้าใจเธอที่สุด และเธอก็รักปณตเฉกเช่นหญิงสาวรักชายหนุ่ม เมื่อผิดหวังในความรักก็นำไปสู่อัตวินิบาตกรรม โดยตอนจบผู้เขียนไม่ได้เฉลยว่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นจินตนาการ ภาพหลอน อาการป่วย หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับตัวละครกันแน่ แต่ปล่อยให้ผู้อ่านจินตนาการต่อเอาเองเพราะสิ่งที่เกิดในความคิดของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน บ้างก็เชื่อเรื่องผีสิง เชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิด เชื่อเรื่องบุญกรรม เชื่อเรื่องพลังจิตที่ผูกกัน จึงไม่มีข้อสรุปใดๆ ว่าเหตุการณ์ในเรื่องใครคิดใครถูก ปล่อยให้เกิดคำถามหรือข้อสงสัยแก่ผู้อ่านว่า ใครคือต้นเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกันแน่ และจากนี้ไปทั้งสองครอบครัวนี้จะใช้ชีวิตต่อไปอย่างไร ฉะนั้น ผู้เขียนเลือกให้มีการจบแบบปลายเปิด ไม่ใช่โคกนาฏกรรม หรือสุขนานกรรม แต่ทิ้งปมให้ผู้อ่านคิดต่อเอง

บทสรุปของการด้อยค่า

ผู้เขียนหยิบประเด็นการด้อยค่าเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่อง หรือ Big Idea แล้วค่อยๆ ขยายเป็นโครงเรื่อง โดยสร้างตัวละครและผูกเรื่องให้ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีเรื่องจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง

คนใกล้ชิดส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนสนิท คนรัก อาจใช้คำพูดที่ด้อยค่าโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม เพียงเพราะเข้าใจว่าเป็นคำพูดหยอกเล่น โดยไม่คิดว่าคำพูดเหล่านั้นทำร้ายจิตใจผู้ฟังที่ถูกด้อยค่า และหากเป็นคำพูดซ้ำ ๆ จนผู้ถูกด้อยค่าเชื่อว่าคำพูดเหล่านั้นเป็นเรื่องจริง และแสดงออกว่าถูกรังเกียจ เช่น แสดงอาการเจ็บ ไม่อยากไปโรงเรียน

จากสถานการณ์ในเรื่อง ผู้เป็นแม่มีบุคลิกภาพแบบคนที่มีความสมบูรณ์แบบ (Perfectionist) ทั้งเรื่องครอบครัวและเรื่องงาน ดังนั้นจึงมีความคาดหวังในตัวลูกค่อนข้างสูง อยากให้ลูกเป็นดังใจ และรู้สึกผิดหวังหรือขัดใจหากลูกไม่สามารถเป็นได้อย่างที่ใจแม่ต้องการ เช่น ขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงมีคำพูดหลายคำและบ่อยครั้งที่ทำให้กลายเป็นการด้อยค่าลูกตัวเองโดยไม่เจตนา นอกจากนี้การถูกด้อยค่าจากครูและเพื่อนที่โรงเรียนก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่อยากไปโรงเรียน ยิ่งหากพ่อแม่ไม่เปิดใจรับฟัง หรือไม่มีเวลารับฟังก็เหมือนยิ่งซ้ำเติมเด็กมากยิ่งขึ้น

การถูกด้อยค่าจากคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่น ส่งผลร้ายมากกว่าเพียงแค่สภาพจิตใจที่อ่อนแอ บางคนอาจจะสะสมจนกลายเป็นโรคเครียด โรคซึมเศร้า และอยากตายหรือทำร้ายตัวเอง เพราะรู้สึกไร้ค่า แต่อีกด้านหนึ่งเมื่อเกิดผลร้ายต่อผู้ที่ถูกด้อยค่าแล้ว ผู้ที่ใช้คำพูดด้อยค่าก็จะรู้สึกผิดด้วยเช่นกัน แต่มักจะรู้ตัวเมื่อสายไปแล้ว เช่น แม่เสียใจที่ละเลยความรู้สึกของลูก ไม่ได้ใส่ใจคำพูด

หรือการแสดงออกหลาย ๆ อย่างของลูก

จากนวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนเจตนาสื่อว่าคนใกล้ชิดอย่างพ่อแม่ไม่เคยสังเกตเลยว่าลูกแสดงออกอย่างไรบ้าง คนที่สังเกตกลับเป็นพี่เลี้ยงและครูสอนการแสดงซึ่งไม่เคยใกล้ชิดผูกพันกันมาก่อน โดยกำหนดให้ตัวละครครูเรียนจบศึกษาศาสตร์ เอกปฐมวัย เรียนด้านจิตวิทยาเด็ก จึงนำมาปรับใช้กับเด็กที่มีปัญหา ซึ่งผู้เขียนได้ขยายลักษณะตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่า เพราะเหตุใดครูจึงเข้าใจเด็ก และเด็กก็รู้สึกอบอุ่นมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้ครูมากกว่าคนในครอบครัว แต่เมื่อคนที่ทำให้ผิดหวังกลับเป็นคนที่เด็กไวใจ จึงเป็นความรู้สึกเสียใจที่รุนแรงกว่าปกติ จนถึงขั้นไม่อยากมีชีวิตอยู่อีกต่อไป

ผู้เขียนมองว่า งานสร้างสรรค์ประเภทนวนิยายสะท้อนสังคม มักจะก่อกำเนิดจากเรื่องใกล้ตัวของผู้เขียนแต่ละคน โดยเฉพาะประสบการณ์ชีวิตของผู้เขียนเอง สภาพแวดล้อม เรื่องราวของคนใกล้ตัว จากนั้นจึงใช้ข้อมูลจากข่าวสารสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาประกอบกัน บวกกับจินตนาการที่ผู้เขียนสร้างขึ้นผ่านการกระทำ หรือคำพูด หรือบุคลิกภาพของตัวละคร ไม่ใช่การบอกเล่าหรือบรรยายตรง ๆ เหมือนงานเขียนที่เป็นบทความหรือสารคดีซึ่งเป็นกลวิธีการเขียนนวนิยาย เพื่อมิให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการกำลังถูกผู้เขียนตำหนิ หรือถูกสั่งสอนอยู่ อภิปรายผลงานสร้างสรรค์

จากสร้างสรรค์ผลงานนวนิยายเรื่อง คำสาปบริสุทธิ์ ให้เป็นภาพสะท้อนแห่งการด้อยค่าในสังคมเสร็จสิ้นแล้ว สามารถอภิปรายผลงาน ดังนี้

นวนิยายเป็นสื่อประเภทหนึ่งใช้สื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เฉกเช่นเดียวกับงานศิลปะประเภทอื่น ๆ อย่างทัศนศิลป์ ดนตรี ที่ถ่ายทอดเรื่องราวตามทฤษฎีของผู้สร้างสรรค์ที่มีต่อสังคมไปสู่ผู้รับสารซึ่งเป็นผู้ชม หรือผู้ฟัง แต่สำหรับนวนิยายก็คือผู้อ่าน

การตีความของผู้อ่านแต่ละคนไม่จำเป็นต้องตรงกันหรือไม่สอดคล้องกับผู้เขียนก็ได้ จากการสังเกตและพูดคุยกับผู้อ่านหลาย ๆ คนที่ได้่านนวนิยายเรื่องนี้พบว่า ต่างคนต่างวัยต่างประสบการณ์ก็จะมีมุมมองที่หลากหลาย อาทิ ผู้อ่านสูงวัยเมื่อได้อ่านจะให้ความสนใจและจดจำความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในโรงเรียนสอนการแสดงมากกว่าเหตุการณ์อื่น ๆ ในเรื่อง โดยอ่านเอาความสนุกเป็นหลักมากกว่าอ่านเอาสาระ ส่วนผู้อ่านวัยกลางคนอ่านแล้วจะทำให้นึกถึงตัวเองสมัยวัยเด็กที่ถูกด้อยค่าจากคนในครอบครัวแต่ในช่วงเวลานั้น ยังไม่มีคำว่า “บูลลี่” (Bully) และนึกถึงช่วงเวลาตอนที่แอบชอบครูฝึกสอน หรือครูผู้ชายที่หน้าตาดี ใจดีกับตน ขณะที่ผู้อ่านที่มีลูกเล็กจะรู้สึกสะเทือนใจมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก หลังจากอ่านจบจะเข้าถึงความรู้สึกของผู้เป็นแม่่มากเป็นพิเศษ และจะเฝ้าระวังดูแลใส่ใจทั้งเรื่องคำพูดและการกระทำของตนเองและคนใกล้ชิดกับเด็กให้มากยิ่งขึ้น

ดังที่ ธวัช บุญโณทก (2527, น. 10-11) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมในประเด็นหนึ่งคือ วรรณกรรมให้สารประโยชน์ต่อบุคคลอันเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ได้แก่ (1) ส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกทักษะ (2) ให้ความบันเทิงใจ และ (3) ประเทืองปัญญา ฉะนั้นผู้เขียนมองว่า วรรณกรรมหรือนวนิยายไม่ได้มีบทบาทแก้ปัญหาสังคมโดยตรง เพราะผู้อ่านเป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่งไม่ใช่กลุ่มใหญ่ของสังคมเหมือนอย่างละครโทรทัศน์ หรือข่าวสารในสื่อมวลชน จึงมีบทบาทต่อปัจเจกบุคคลมากกว่า กล่าวคือ เมื่อผู้เขียนเขียนจบแล้วเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะตีความอย่างไรเอง ดังที่ Ratirat

Panrit (2561) กล่าวว่า (1) วรรณกรรมนั้น เมื่อผู้แต่งได้ตัดสินใจที่จะเผยแพร่แล้ว ก็หาได้เป็นสมบัติของผู้แต่งต่อไปไม่ แต่ได้กลายเป็นสมบัติของผู้อ่านไปแล้ว และ (2) ผู้อ่านมีเสรีภาพในการที่จะตีความวรรณกรรมหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรมที่ตนอ่าน

ปัจจุบันการอ่านนวนิยายแนวสัจนิยม (realism) ซึ่งเป็นแนวเสมือนจริง เป็นเรื่องที่เลียนแบบเหตุการณ์จริง หรือเข้าใจง่าย ๆ ว่าสะท้อนสังคมมีแนวโน้มลดลง คนรุ่นใหม่านิยมอ่านนวนิยายแนวรักโรแมนติกชายหญิง หรือชายกับชายมากกว่า ยังคงนิยมชมชอบความเพ้อฝันมากกว่าที่จมอยู่กับสภาพสังคมที่หดหู่ หรือบั่นทอนความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองแม้จะสมจริงเพียงใดก็ตาม โดยสังเกตได้จากละครโทรทัศน์ที่มักสร้างจากนวนิยายขายดีในตลาดวรรณกรรม หรือนวนิยายออนไลน์ ซึ่งต้องยอมรับว่าความบันเทิงในรูปแบบนวนิยายนั้น ไม่สามารถเจาะจงกลุ่มผู้อ่านได้เมื่อเทียบกับผู้รับสารจากสื่ออื่น ๆ การรับรู้วรรณกรรมหรือการตีความเรื่องจึงแตกต่างกันออกไปดังที่กล่าวมาแล้ว นวนิยายเรื่องเดียวกันจึงไม่จำเป็นต้องเห็นภาพเดียวกัน และไม่จำเป็นต้องเห็นแก่นเรื่องเหมือนกันอย่างที่คุณเขียนกำหนดด้วย

เช่นเดียวกับแนวคิดของนพพร ประชากุล (2554) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมสะท้อนสังคมไม่อาจเปลี่ยนแปลงสังคมหรือแก้ปัญหาใด ๆ ได้ ก็เพราะเป็นวรรณกรรมและขึ้นชื่อว่าวรรณกรรมแล้วธรรมชาติของมันย่อมประกอบสร้างขึ้นด้วย “สัญญนิยม” ต่าง ๆ นานาทั้งสิ้น

สัญญนิยม (Convention) หมายถึงกติกาข้อตกลงที่ผู้เขียนและผู้อ่านยอมรับร่วมกันโดยนัย อันที่จะสื่อและรับรู้ความหมายในงานวรรณกรรมเพื่อให้การ “สื่อสาร” ทางวรรณกรรมนั้นดำเนินไปอย่างราบรื่น ในนวนิยายเรื่องนี้ก็เช่นกัน หากผู้อ่านยอมรับได้ว่า ตัวละครหลักแต่ละตัวที่ผู้เขียนสร้างขึ้นไม่ได้เป็นตัวละครที่มีความดีความงามอย่างที่ผู้อ่านคาดหวัง การสื่อความหมายระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนก็สามารถเข้าใจตรงกัน แต่หากผู้อ่านไม่ยอมรับสัญญนิยมในนวนิยาย เช่น รู้สึกคับข้องใจในพฤติกรรมของตัวละคร ไม่เข้าใจเหตุผลของตัวละคร หรือไม่ต้องการให้เหตุการณ์เป็นอย่างในเรื่อนวนิยายเรื่องนี้ก็จะไร้ซึ่งความบันเทิง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นจินตนาการของผู้เขียน เป็นเรื่องสมมติ แม้ไม่ใช่เรื่องจริงแต่ต้องสมจริงเป็นการลวงตาให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง เพื่อความบันเทิงใจเป็นสำคัญ

อีกประการหนึ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานเห็นว่า นวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้แก้ปัญหาสังคม กล่าวคือนวนิยายเล่าถึงตัวละครหลักไม่กี่ตัวที่ต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเอกอย่างพิสดารมากที่สุด ไม่ใช่เพื่อนำไปแก้ปัญหาภาพรวมของสังคม แต่เพื่อเข้าใจกระทำได้ตัวละครแต่ละตัวมากกว่า เพราะในโลกความเป็นจริงเราไม่สามารถรู้จักใครได้ลึกซึ้งทุกคนต่างจากนวนิยายที่ถ่ายทอดทุกมุมของตัวละครออกมา ดังที่ วิทยากร เชียงกุล (2559) กล่าวว่า การอ่านนวนิยายช่วยคนเราเข้าใจและเห็นใจคนอื่นเพิ่มขึ้น นวนิยายคือเรื่องของตัวละครเอกที่มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เมื่อเราเอาตัวเองเข้าไปในสถานการณ์และความคิดจิตใจของตัวละครเอก และเราสามารถที่เข้าใจการกระทำของตัวละครเอกจากความคิดจิตใจของเขา มากกว่าที่เรามักจะมองเห็นแค่ภายนอกของคนที่เราพบในชีวิตจริง ขณะที่กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ (อ้างถึงใน ดวงมน จิตจำนงค์, 2555, น. 92) ให้ความเห็นว่า วรรณกรรมต้องทำความเข้าใจมนุษย์ก่อนเป็นอันดับแรก แสดงพฤติกรรมของตัวละครออกมาให้เห็น แล้วจะบอกเล่าเรื่องราวของสังคม ผู้อ่านจะสะท้อนสะท้อนใจกับชะตากรรมของปัจเจก แล้วเขาถึงจะคิดไปถึงสังคมซึ่งปัจเจกนั้นอยู่

ภาพสังคมจะแจ่มชัดขึ้นในมโนนึกของเขาเอง สอดคล้องกับงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ ที่ผู้เขียนเน้นการสร้างตัวละครหลักขึ้นมาจากเพียงแค่ก้อนความคิด (Big idea) เรื่องของการด้อยค่า ก่อให้เกิดตัวละครเอกเป็นผู้ถูกกระทำ แล้วค่อย ๆ แฉตัวละครออกไปว่าใครคือผู้กระทำ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องตามที่นักทฤษฎีสังคมสัมพันธ์ (อ้างแล้ว, 2555) กล่าวว่า “วรรณกรรมคือชะตากรรมของปัจเจก” จากนั้นผู้เขียนผูกร้อยด้วยโครงเรื่อง ส่วนองค์ประกอบของฉากเข้ามาภายหลัง เพื่อเสริมให้เรื่องสมจริงให้ผู้อ่านเห็นภาพของตัวละครชัดขึ้น และเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละครมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครแล้วก็จะปะติดปะต่อภาพของสังคมได้มากขึ้นได้ด้วย

ผู้สร้างสรรค์มองว่านวนิยายเป็นเพียงเครื่องมือใช้สื่อสารถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง เสี้ยวหนึ่งในมุมมองของผู้เขียน โดยผู้อ่านอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ แม้จะทราบกันดีว่าปัญหาเด็กไม่ใช่แค่ปัญหาครอบครัวแต่เป็นปัญหาระดับประเทศก็ตาม แต่การนำเสนอผ่านเรื่องสมมตินั้นก็เพียงพอความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่ไม่อาจจะกล่าวอ้างได้ว่าเป็นภาพรวมของปัญหาทั้งหมด จึงแตกต่างจากบทบาทของสื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริง เป็นกระจกสะท้อนปัญหาสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชี้นำสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาสังคมมากกว่าบทบาทของนวนิยาย ดังนั้น นวนิยายเรื่องนี้เป็นเพียงนวนิยายสะท้อนภาพของสังคมไม่ใช่แก้ปัญหาสังคม

อย่างไรก็ตาม ผู้สร้างสรรค์มุ่งหวังว่านวนิยายเรื่อง “คำสาปบริสุทธิ์” จะเป็นวรรณกรรมที่ให้อารมณ์บันเทิงกระทบใจผู้อ่าน และมองเห็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ที่เป็น “ภาพสะท้อนของการด้อยค่า” ไปพร้อมกันนั่นเอง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ดวงมน จิตจำนง. (2555). วรรณกรรมกับชีวิตและสังคม. *วารสารรุสมีแล*, 33(1), 91-99.
ธวัช ปุณโณทก. (2527). *แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ระบบออนไลน์

- นพพร ประชากุล. (2554). *ทำไมวรรณกรรมสะท้อนสังคมจึงแก้ปัญหาสังคมไม่ได้*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicritic.com/?p=201>
พวงชมพู ประเสริฐ. (2563). *บูลลี่ ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ ความรุนแรงที่รอวันปะทุ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/861456>
วิทยากร เชียงกุล. (2559). *การอ่านหนังสือนวนิยาย สำคัญต่อการพัฒนามนุษย์อย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/639430>
Ratirat Panrit. (2561). *วรรณกรรมวิจารณ์*. เข้าถึงได้จาก <https://ratiratpanrit.blogspot.com/2018/02/cassellysencyclopedia-of-literary-1953.html>
Sirapa T. (2564). *5 อันดับคำพูดที่เด็กไทยอยากและไม่อยากได้ยินที่สุดจากคนในครอบครัว*. เข้าถึงได้จาก <https://aboutmom.co/features/5-words-kids-need-from-family>